

VÝBĚR ZE ZÁSOBNÍKU AKTIVIT A METOD PROJEKTU KOSTEL

stručný popis aktivity	cíle	čas	cílová skupina	forma	pomůcky přílohy
<p>1.7 Jak asi vypadá...</p> <p>Připravte pro každého žáka pracovní list s nakresleným nebo vyfotografovaným obrysem okna z kostela, příp. obrysem jiného specifického předmětu v kostele. Motivujte žáky k jeho dokreslení podle svých zkušeností, vzpomínek, nebo vlastních představ a fantazie. Při návštěvě kostela pak žáci zmíněné místo vyhledají, srovnají svou představu se skutečností a seznámí se s „příběhem“ okna, předmětu nebo vyobrazeného světce.</p>	B	10			PL 1.7 (příklad) pastelky
<p>1.8 Koš s překvapením</p> <p>Připravte a zakryjte koš s různými materiály vztahujícími se ke kostelu, např. malé kousky pískovce, kousky cihel různých tvarů, opracovaný kus dřeva, kus střešní tašky, kus štuky, kus omítky se zbytkem barvy, barevné sklo, kousek bronzu, včelí vosk, kadidlo apod.</p> <p>Dvojice žáků postupně přistupuje ke koši, hmatem najdou jednu věc, odhadují, co by to mohlo být, a přemýšlí, jaký vztah může mít tento materiál ke kostelu. Materiály potom umísťují na vhodné místo na podlaze nebo na stole. Je-li to možné, věci zde mohou zůstat ležet až do návratu z kostela. Potom slouží k reflexi: kde a v jaké souvislosti se s nimi v kostele setkali.</p> <p>Varianta: Věcí může být jen několik (2–3), podávejte si je a každý žák odhaduje, jaký by mohla mít vztah ke kostelu.</p>	B	15			zakrytý koš s různými materiály ve vztahu ke konkrétní budově místního kostela

<p>1.9 Mapujeme okolí</p> <p>Rozdejte žákům pracovní listy s fotokopii mapy obce/města a zadejte úkol, aby na mapě označili:</p> <ul style="list-style-type: none"> - školu - svá bydliště - kostel/y - cestu ze školy do kostela, se kterým se v rámci projektu seznámí - další kaple, kříže a „Boží muka“ <p>Varianta: Můžete pracovat s mapou regionu a společně na ní označit další významné kostely a církevní památky.</p>	B	10		 	kopie mapy, fixy
<p>1.10 Co tě napadá, když se řekne KOSTEL</p> <p>Zorganizujte brainstorming na téma:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Když se řekne kostel, napadá mě... <p>Položte žákům otázku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - K čemu slouží kostel? Komu patří kostel? Je kostel k něčemu dobrý? <p>Vyslechněte si názory dětí a přidejte k nim svůj. Výpovědi žáků není vhodné hodnotit.</p>	C		 		<p>PL 1.11 K čemu jsou kostely?</p>
<p>1.11 Kostel – prostor společného slavení</p> <p>Zorganizujte brainstorming na téma, co všechno lidé slaví, např. narozeniny, vítězství ve fotbale, Vánoce apod. K uvedeným slovům pak společně doplňujte odpovídající místo slavení, např. rodinný stůl, hospoda, obývací pokoj apod. Přemýšlejte, k čemu v souvislosti se slavením slouží kostel. Kdo v něm slaví? Co se v něm slaví? Kdy? Jak se v kostele slaví? Apod.</p>	C				

2.2 Průzkum kostela: otázky a náměty pro starší žáky

Vyzvěte žáky k vnější prohlídce kostela. Některé informace můžete předem umístit na vhodné místo (do vývěsky apod.) Otázky můžete žákům pokládat a vést rozhovor nebo je zpracovat ve formě pracovního listu. Děti můžete rozdělit do skupin, které budou odpovědi na položené otázky hledat. Z nabídky zvolte otázky vhodné pro místní podmínky a cílovou skupinu žáků:

- Které nejstarší památky v naší obci/měště ještě znáte? Je kostel něčím výjimečný?
- Jaký je vztah kostela k místu, kde byl postaven? Jaký význam mohl mít pro lidi v minulosti, např. pro ty, kteří se jej rozhodli postavit, a jaký má význam pro lidi dnes?
- Projděte se pomalu kolem kostela a prohlédněte si pozorně věž kostela i loď. Je na nich něco zvláštního?
- Pokuste se odhadnout:
 - Jak vysoká je věž?
 - Jaká je šířka a délka kostela (např. pomocí „krokování“, délka dvojkroku je přibližně 1,5 m)?
 - Jak velké jsou asi hodiny nebo ručička na hodinách na věži?
 - Jak vysoké a široké jsou dveře do kostela?
 - Jak silná je asi kostelní zed’?

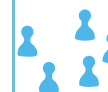
K práci mohou žáci využít obvyklé (např. svinovací pásmo) i méně obvyklé prostředky (např. dalekohled, lano určité známé délky, např. 5 m). Žáci mohou metrem změřit délku kroku a potom určovat velikost kostela.

- Uměli byste podle vnějšího tvaru kostela něco usoudit o jeho vnitřním prostoru?
- Obejděte kostel a pokuste se nakreslit jeho půdorys.
- Obejděte kostel a z lana se pokuste vytvořit jeho půdorys (obvod). Výsledek žáci mohou porovnat s vytištěným půdorysem, který dostanou teprve po vytvoření půdorysu z lana a který může být součástí pracovního listu pro další práci.
- Pomocí kompasu určete světové strany a zaznamenejte orientaci kostela.
- Poznejte a napište co nejvíce materiálů, které byly použity ke stavbě kostela (např. pískovec, beton, sklo, dřevo apod.)
- Vyhledejte vyfotografovaný detail (každá skupina může mít jiný) a zakreslete jejich umístění na obvodu kostela.
- Jsou-li na kostele zvenku symboly, ozdobné nápisy, dejte žákům za úkol načrtnout si je do pracovního listu, odhadnout jejich význam a vztah k víře předků.
- Můžete využít například prázdné místo po odstraněném náhrobním kameni nebo jakoukoli jinou „zvláštnost“ kostela. Žáci mohou přemýšlet, proč zde někdo tento náhrobek umístil a proč došlo k jeho odstranění nebo zničení.

Úkoly mohou žáci řešit ve dvojicích nebo malých skupinách. Vyhodnocení se odehrává venku.

B

20

papíry a psací
potřeby,
příp. PL nebo
pracovní sešit,
lano, metr,
pásmo,
dalekohled apod.

stručný popis aktivity	cíle	čas	cílová skupina	forma	pomůcky přílohy
<p>3.1 První dojmy</p> <p>Žáci vstupují po jednom do kostela, v tichosti nebo za doprovodu hudby si jej prohlédnou a do připravených pracovních listů zapisují své první dojmy. Z následující nabídky zvolte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Soustředte se na svůj vstup do kostela. Rozhlédněte se kolem sebe a pomalu se projděte lodí. Jak na vás působí tento prostor? Cítíte se zde vítáni, cize, volně, stísněně, nebo svobodně? - Najděte si v prostoru kostela místo, které je vám nejpříjemnější. Sedněte si zde a vnímejte atmosféru kostela se zavřenýma očima. Co cítíte? Jaké zvuky a jaká vůně vás obklopují? Co se vám vybavuje? Co vám to připomíná? - Zaznačte si své místo do půdorysu kostela. Zaznačte také místo, ze kterého se vám zvenčí kostel nejvíce líbil. - Napadá vás nějaká píseň, nějaký příběh (třeba z Bible), nějaká barva nebo slovo, které vyjadřuje atmosféru tohoto kostela? Napište je na papír, který leží vpředu před oltářem. - Rozhlédněte se pozorně kolem sebe. Které předměty nejvíce přitahují vaši pozornost? A které se vám naopak vůbec nelíbí? - Označte do půdorysu kostela místa, ke kterým máte jakékoli otázky. <p>Zvukem gongu svolte účastníky na vhodné místo k rozhovoru o jejich prvních dojmech. Vedte řízenou diskusi, ve které mohou využít své myšlenky, které písemně zachytili. Pracovní list pak můžete využít v závěrečné reflexi, kdy žáci mohou srovnat své pocity při vstupu a po seznámení s kostelem.</p> <p>Varianta: Místo práce s pracovním listem vyzvěte při vstupu žáky, aby na jim příjemném místě v kostele setrvali tak dlouho, dokud například bude znít hudba, a potom přišli na smluvené místo, kde si mohou sednout a hovořit o svých dojmech.</p>	C		 		PL, psací potřeby, gong, příp. přehrávač s vhodnou hudbou

<p>3.3 Skládání půdorysu kostela</p> <p>Vytiskněte půdorys kostela na větší formát a rozstříhejte jej na díly (geometrické tvary nebo podle vnitřního uspořádání: presbytář, kaple apod.) Žáci mají za úkol po prohlédnutí vnitřního prostoru půdorys složit. Díly je možné zalaminovat, jednotlivé části odlišit barvami apod.</p> <p>Varianta: Žáci nejprve dostanou středovou část a potom postupně při plnění dalších úkolů získávají další části půdorysu kostela a skládají celek.</p>	A	5			půdorys kostela rozdělený na části
<p>3.4 Místa a objekty v kostele</p> <p>Žáci mají během prohlídky nebo po prohlídce zakreslit do půdorysu kostela, kde jsou v kostele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dveře, kterými vstoupili - oltář - svatostánek - křtitelnice - kříž - sochy svatých apod. <p>Žáci mohou objekty zaznamenávat jako body, slovy nebo předem zadanými jednoduchými symboly (voda nebo džbán pro křtitelnici, hrozny a chléb pro oltář, kniha pro ambon apod.); případně mohou do půdorysu vlepat zmenšené fotografie.</p>	A			 	<p>PL 3.3 příklad jednoduchého půdorysu kostela</p>
<p>3.5 Co je nejdůležitější?</p> <p>Žáci mohou odhadovat, které předměty jsou pro křesťany nejdůležitější, případně i pořadí jejich důležitosti a pak si svůj odhad porovnat s výkladem průvodce. Inspirujte se DUHOU „Poznáváme kostel.“</p>	A				<p>DUHA „Poznáváme kostel“</p>
<p>3.6 Stavební materiály v kostele</p> <p>Vyzvěte žáky, aby pomalu prošli lodí kostela a zaměřili se na to, které materiály byly při stavbě použity. Odpovědi zaznamenávají do pracovních listů:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jaký materiál se tady často objevuje? Vyjmenuj aspoň tři. - Který se ti tady nejvíce líbí? Co je na něm hezkého? - Který materiál se tady podle tebe vůbec nehodí? Proč si to myslíš? 	A			 	PL

<p>4.2 Cesta kostelem</p> <p>Žáci se rozdělí do dvojic, ve kterých budou procházet kostel bez aktivní přítomnosti průvodce, a skládat větu. Věta je po slovech nebo po částech rozepsaná na kartičky, kterými jsou označeny odpovídající předměty, např. oltář, ambon, socha světce, kropenka apod. Každá dvojice obdrží kartičky s fotografiemi a symbolem a pracovní list pro zápis řešení. Příslušné předměty v kostele jsou označeny kartičkami, na kterých je shodný symbol a část věty, kterou mají žáci za úkol složit. Žáci podle kartiček hledají příslušná místa a na pracovní list po částech skládají větu. Hledanou větou může být vybraný biblický citát nebo otázka: „Víš, co je teď v kostele tím nejcennějším? Podívej se ...“ popis vhodného místa, kde je uloženo zrcadlo umístěné tak, aby v něm žáci uviděli své tváře.</p>	A	25			<p>PL 4.2 (vzor) kartičky s fotografiemi a symbolem, kartičky symbolem a slovem položené u předmětů v kostele; zrcadlo</p>
<p>4.3 Průvodci sami sobě</p> <p>Připravte k důležitým předmětům v kostele pracovní list s informacemi. Pak rozdělte žáky do skupin. Každá skupina bude mít za úkol připravit si podle těchto informací část prohlídky, příp. k ní vymyslet také odpovídající činnosti. Prohlídka pak vypadá tak, že jednotlivé skupiny přebírají roli průvodce. Informace, které žáci neuvadli, doplňujte, příp. navrhujte další interaktivní činnosti. Iniciativu však co nejvíce přenechávejte žákům.</p>	B	30			<p>PL s informacemi o kostele</p>
<p>4.4 Psaný rozhovor k biblickým veršům</p> <p>Na různých vhodných místech v kostele nechejte ležet na zemi plakáty s odpovídajícími biblickými verši. Kdo chce, může při procházení kostelem napsat, co jej na příslušném místě k uvedenému verši napadá. Takto se mohou návštěvníci psanou formou vyjadřovat a „diskutovat“.</p>	C		 		<p>plakáty s biblickými citáty, psací potřeby</p>
<p>4.5 Labyrint</p> <p>Podle možností připravte na vhodném místě v prostoru kostela labyrint (např. z kamenů, květin, čajových svíček), kterým mohou návštěvníci při prohlídce kostela projít a přemýšlet o své vlastní životní cestě.</p>	C				<p>4.5 tvar labyrintu</p>

<p>13.7 Papírový model kostela</p> <p>Na pracovním listu je příklad jednoduchého modelu kostela, podle kterého můžete upravit a vypracovat model kostela ve vaší obci/měště, který si žáci mohou vystříhnout, vybarvit, poskládat a odnést.</p>	B	30			PL 13.7 (vzor) nůžky, pastelky
<p>13.8 Dopis kostelu</p> <p>Motivujte žáky k napsání „dopisu kostelu“. Začněte například slovy: Milý kostele/chráme/kaple, jsi zvláštní dům. Zaujal jsi mě tím, že... Nejvíce se mi líbilo... Nelíbilo se mi... Překvapilo mě... Přeji ti... Následuje reflexe. Dopisy je pak možné vystavit na zvláštní nástěnce v kostele, příp. na nástěnce k projektovému dni ve škole.</p>	B	20			papír, psací potřeby
<p>13.9 Dopis místním křesťanům</p> <p>Motivujte žáky k napsání jednoho společného dopisu všem křesťanům, kteří do tohoto kostela pravidelně chodí. Varianta: Místo dopisu mohou žáci připravit dárek, něco nakreslit, vytvořit, vyzdobit apod.</p>	C				papír, psací potřeby, příp. pomůcky na tvoření dárku
<p>13.10 Zápis do knihy proseb nebo návštěvníků kostela</p> <p>Kostely jsou místa pro osobní přemýšlení, rozjímání a modlitbu. Proto v nich bývají knihy, do kterých např. lidé vpisují své dojmy z návštěvy nebo pouti, nebo také osobní žádosti o modlitbu. Pokud je v některých kostelech taková kniha, může být studentům umožněno k ní přistupovat a psát. V případě knihy proseb je ale zapotřebí zajistit jejich soukromí nejen soukromí při psaní, ale také respekt k soukromí jiných – např. tím, že není dovoleno otáčet stránky zpět apod.</p>	C		 		pamětní kniha návštěvníků kostela nebo kniha proseb, psací potřeby

Použité symboly:

třída

I. stupeň ZŠ

skupiny

II. stupeň ZŠ

dvojice

středoškoláci

jednotlivci